

AZET

3/2011

Z činnosti klubu – členské a výborové schůze

Jan Harašta – 80 let

Viktor Talián – in memoriam

Návštěva u Emila Vašíčka

Petr Schön – kaktusář, fotograf...

Výstava kaktusů

Fotografování – barvy

Přírůstky v archivu

Kytka čísla – *Gymnocalycium lafaldense/bruchii*

Než léto odletí

Během letošního jara jsem slyšel mnoho nářků či povzdechů nad tím, jak je všechno letos urychlené, jak kytky bleskově rozkvetly a jak nebude co dát na výstavu. Nakonec mi i tyto nářky přišly celkem zbytečné, stačilo se rozhlédnout po výstavním parapetu a bylo zřejmé, že tak zlé to nebylo. Neboli (parafráze na Dr. Murphyho): Co se může podařit, to se také podaří. Neboli – nehřešme slovem, miřme slovem přesně, je to mocná zbraň (první dohoda toltécké moudrosti).

I o to se budu snažit, jak nejlépe dovedu (čtvrtá tohoda z téhož zdroje) a pokusím se v tomto čísle poskytnout vám co nejdílejší přehled o událostech letošního jara v našem klubu. Až na drobné čestné výjimky (příspěvky Jiřího Peňáse a předsedy Stanislava Stuchlíka) půjde tentokrát opět o divadlo jednoho herce. Nic naplat, jaro a začátek sezóny je dobou pilné práce a chápu, že málokdo je zvědavý na to, aby vymýšlel a psal do Azetu. Snad to zvládnou – a kdyby se mi to nepovedlo, napište prosím aspoň, co byste chtěli anebo nechtěli.

Začnu malým připomenutím soudobých událostí: V Libyi stále není klid, vložila se do toho cizí vojska a situace je nepřehledná. Americké komando v Pákistánu při razii údajně usmrtilo Osamu Bin Ladenu. Na jihu USA řádí tornáda a velká voda. Ve Španělsku propukly silné a dlouhotrvající demonstrace a světové i naše sdělovací prostředky zřejmě mají zakázáno o tom mluvit. U nás doma naopak roste nespokojenost s nespravedlivou a pokryteckou vrchností, proběhla stávka dopravců. Uskutečnily se první státní maturity, ani těm se však nevyhnuly nepřijemnosti a trapnosti. Aférka se smrtelným rozšířením bakterie *Escherichia coli* hlavně v Německu rozpoutala spoustu emocí, než vyšuměla do ztracena. A těsně před uzávěrkou doplňují neuvěřitelný masakr v Norsku, kde protimuslimský xenofob postřílel bezmála stovku mladých lidí.

Nakonec něco povzbudivějšího: Tento rok slibuje po přestávce dobrou úrodu ovoce. Asi ne úplně všeho a úplně všude, začaly však třešně (a dole meruňky) k velké spokojenosti. Okurkovou sezónu (v době dokončování čísla koncem července) svlažil déšť a moc doufáme, že z toho nebude příliš mnoho vody najednou.

Kaktusáři jsou ovšem na vodu opatrnější a poskytují ji svým kytkám přiměřeně a v pravý čas. A zrovna nastal pravý čas vzpomenout si na nějakou vhodnou písničku (co takhle Jaromíra Klempíře a Václava Babulu?) a nenápadně přejít k vlastnímu obsahu čísla.

Pár lučních květů v tom horkém létu jsem ti tenkrát natrhal.

Pár lučních květů připomíná, že týden kolem běží dál a dál.

I naše léto končí, já zůstal chvíli sám, však najednou tě znovu potkávám...

S přáním hezkého dne pojďme pokračovat, kde jsme minule skončili.

Josef

Členská schůze 6. května

Poslední členskou schůzi před výstavou kaktusů zahájil předseda klubu nezbytnými informacemi a pokyny k organizaci výstavy. Pokusili jsme se orientačně rozdělit lidi na brigádu v úterý a ve středu, abychom předešli „tlačenci“ a případným organizačním nedorozuměním. Dále předseda oznámil rezignaci Vlastimila Mana. Ze zdravotních důvodů již nemůže pracovat ve výboru klubu. Předseda poděkoval Vlastíkovi za dlouholetou obětavou práci a předal mu drobný dárek.

Na konci úvodní části proběhla tombola, rostlinami přispěli pánové Křivánek, Šopf, Trtílek a Drápela. Děkujeme.

Plánování přednášky bylo tentokrát poznamenáno čilým ruchem. Přednášku příslibivší přítel Malík se omluvil kvůli důležité cestě a na předposlední chvíli proběhlo několik návrhů a změn.

Nakonec „vyhrál“ Tomáš Kulhánek a přišel s nově popsanými gymnokalycii. Ačkoli byla přednáška původně připravena pro odborníky, přednášející ji podal takovým způsobem, jaký uspokojil většinu posluchačů, nikoho nezarmoutil a snad se nikdo příliš nenudil.

Nejprve krátce popsal místa výskytu po stránce zeměpisné, geologické a botanické. Vyložil a ukázal charakter krajiny. První popsanou rostlinou bylo *Gymnocalycium morroense* pocházející z provincie San Luis. Zájemci najdou podrobný popis ve zpravodaji Gymnofil 2/2010.

Druhou rostlinou, o níž Tomáš hovořil, bylo *Gymnocalycium esperanzae*. Nalezli je spolu s J. Procházkou a R. Řepkou v roce 2009 v provincii La Rioja na nízkých kopcích štěrkovitého charakteru. Jméno dostalo podle blízké osady. Oficiálně bude však teprve popsáno – respektive bude zveřejněn popis v odborném časopisu a posléze snad i v Gymnofilu. Tato prezentace byla vlastně speciální předpremiérou pro Astrophytum.

Jako už poněkolkáté, přestalo sloužit ozvučovací zařízení a přednášející musel přidat na hlase. Posluchači však byli velmi ohleduplní a udrželi dostatečně klidné prostředí, ač si někteří vti pálkové neodpustili povzdechy jako „Když já mám radši Mexiko. Já za to nemůžu.“

Přednášející se vzdal honoráře za přednášku. Výbor klubu děkuje.

Při a po této méně obvyklé přednášce mě napadla spousta otázek, které se týkaly botanické systematiky, postupu popisování nových druhů, zajímaly mě i pocity a dojmy objevitelů... – Požádal jsem tedy Tomáše o napsání článku pro Azet nebo alespoň zodpovězení mých otázek a navržených témat. Nepodařilo se to sice do tohoto čísla, mám však už slíbený příspěvek na toto zajímavé téma a těším se, že jej dám do příštího Azetu.

Schůze výboru 17. května

Schůze byla především ve znamení přípravy nadcházející výstavy kaktusů. Kromě toho byl projednán nákup literatury, přednášející na sympóziu a sled dalších přednášek.

Členská schůze 3. června

Schůze byla za hájena smutnou zprávou – oznámením, že je nás zase o jednoho méně. Prvního června nás překvapivě a náhle opustil člen výboru a jednatel klubu Viktor Talián. Více se dočtete kousek dál v listu.

„Jednou za rok o sukulentech.“ Toto nepsané pravidlo padlo na tento termín a přednášet přijel Jiří Hadamovský. Tématem byla flóra jižní Afriky a podle informací z druhé ruky byla přednáška zajímavá a zdařilá.

Schůze výboru klubu 14. června

Ke schůzi se výbor sešel při mimořádné příležitosti na mimořádném místě. Mimořádným místem bylo zátíší na dvorku pana Harašty v Tuřanech a mimořádnou příležitostí byla oslava osmdesátých narozenin zmíněného jubilanta – nedávno ještě člena výboru klubu.

Obsahem krátké schůze bylo tentokrát pouze projednání záležitostí souvisejících s odchodem člena výboru klubu a kamaráda Viktora Taliána. Výbor nejprve uctil jeho památku povstáním a chvíli ticha. Následovalo rozdělení Viktorových úkolů a zajištění všeho potřebného. Jako zástupce do výboru Společnosti byl navržen a schválen Radek Čech. Bude představen a doporučen ke kooptování na zasedání v Chrudimi koncem září.

Během neoficiální části setkání jsme Janu Haraštovi popřáli to nejlepší, co se přeje k tak významným narozeninám, předseda Stuchlík předal koš plný dobrot a zbytek odpoledne jsme strávili v družné besedě s dalšími přáteli – hlavně s bývalými členy výboru a příbuznými.

Výborová schůze 12. července

Výbor se sešel tradičně v Líšni u Petra Metely. Důvodem bylo Petrovo pozvání k narozeninovému posezení po schůzi. Nejprve jsme prošli a pochválili rostliny v jeho skleníku a pařeništích na terase a posléze jsme šli dohnat projednávání toho, co jsme odložili na červnové schůzi v Tuřanech.

Výbor vyhodnotil letošní výstavu kaktusů (vizte dále v listě), projednal další program akcí a zabýval se návrhy na doplnění uvolněných míst ve výboru klubu. Co se týče říjnového sympózia, je již objednan sál a jak se předpokládalo, počítáme s vyššími náklady. Rovněž jsou potvrzení přednášející. Tentokrát to budou Zlatko Janeba se sukulenty Mexika a USA, Stanislav Stuchlík překvapivě s notokaktusy, Roman Staník (Chile) a Vojtěch Myšák (Mexiko). Program a názvy přednášek budou včas upřesněny a zveřejněny.

Důležitým bodem schůze byla i diskuse o možné změně banky kvůli vysokým poplatkům u té dosavadní, nebylo však dosud rozhodnuto. Dostalo se nám i informací ze zasedání redakční rady časopisu Kaktusy v Praze. Jak je vidět, i Speciál má problémy s včasným získáváním zdrojů, hledá se Zlatý Alberto a o nejlepší web soutěží asi 40 klubů.

Letošní zájezd bude naplánován po jihomoravských sbírkách. Uvažujeme a jednáme i o návštěvách rakouských pozoruhodností, zatím však vzhledem k nedostatku informací a času na předběžné ověření a zajištění ponecháváme tuto možnost otevřenou.

Kaktusářské sbohem – Viktor Talián

Jak tak píší o akcích klubu, nelze nepřipomenout mimořádnou a nechtěnou výjezdní členskou schůzi. Téměř celý výbor a několik členů klubu včetně dalších smutečních hostů se sešlo ve čtvrtek 9. června na poněkud neobvyklém místě – v obřadní síni krematoria Brno na Jihlavské ulici.

Sešli jsme se tam kvůli Viktoru Taliánovi. Neuvěřitelné a těžko pochopitelné se stalo skutkem. Krátce po skončení výstavy kaktusů jsme se s ním přišli rozloučit. S tím, který nás před týdnem naprosto náhle a neočekávaně opustil. Prostě 1. června odešel ze služby na výstavě, šel ještě fotografovat kytky, vypravil se domů... Tam už nedošel. Jeho plány na odpoledne skončily po vystoupení z vozu. A večer jsme dostali tu neuvěřitelnou zprávu.

Rozloučení se příliš nelišilo od mnoha podobných. Odlišné je pouze jeho vnímání a procítění. V případě kamaráda a člena výboru bylo důvěrné a silné. Byly v něm pocity vděčnosti, zármutku, úcty i posvátna či tajemna.

V pošmourném a chvílemi pršavém dopoledni doznávaly proslovy předsedy klubu Stuchlíka, zástupce spolku vinařů a obřadních melodií.

Nakonec jsme se – jak už to bývá – rozešli s tichou vzpomínkou a se slovy, že tomu stále nemůžeme uvěřit.

Nemá už cenu opakovat, co jsme psali loni zhruba v téže době. Chcete-li, nalistujte si článek v loňském Azetu č. 4/2010. Sedmdesát semenáčků gymnokalycií osiřelo. Budiž nám útěchou, že nikoli nadobro, že se jich snad ujme Viktorův vnouček – nejmladší člen Astrophyta. Že i jemu budou přinášet radost, útěchu a vzpomínku.

Mír tvé duši, čest tvé památce, velký dík a vzpomínku na všechno dobré, Viktoro.

Fotka na plakát – Petr Schön

Minule se zde psalo o vítězi fotografické „soutěže“. Tentokrát se zaměříme na druhé a třetí místo – na fotografie echinocereusů.

Jejich autorem je Petr Schön. Jako mladoch (co do historie Astrophyta) jsem se dozvěděl, že Petr byl dříve členem výboru klubu, že rád fotografuje, že se zabývá řadou dalších činností – a nedalo mi to, abych se lehce vtíravě nenechal pozvat na krátkou návštěvu.

Domluvili jsme se na jedno dopoledne koncem dubna. Přijel jsem do Žabovřesk a snadno našel adresu. Otevřít mi přišel usměvavý vlasatý chlapík neurčitěho věku. Cestou po schodech do bytu jsem měl možnost prohlédnout si balkonový skleniček v mezipatře domu a potom byla chvíle na popovídání, o jehož část se s vámi včel podělím.

Nejprve jsme si povídali o své pracovní historii, oba jsme pár let strávili ve strojírenském průmyslu, Petr jako konstruktér, šéfprojektant.

Znechucený komunistickou agitací podal však už začátkem roku 1989 výpověď ve firmě a dal se jako zručný řemeslník – zámečnick a svářeč – na živnostenské podnikání (tehdy se tomu říkalo služba obyvatelstvu).

Na mou otázku, kde se vzal jeho kožešnický obchod na Pekařské ulici, mi vyprávěl historku o tom, kterak po převratu v devadesátém roce dal za všechny své peníze inzerát do vídeňských reklamních novin, že hledá jakoukoliv rakouskou firmu ke spolupráci a odpověděla mu jediná firma – právě kožešnická. Tak do toho šel a donedávna obchod úspěšně vedl. Nyní jej však postupně opouští a začíná se opět věnovat zámečnickému a svářečskému řemeslu. V tom nachází uspokojení a obstojné živobytí.

A protože jsme zde především kaktusáři, vrátím se do skleníku. S kaktusy začal Petr v roce 1968. V Astrophytu ještě pamatuje Dr. Fleischera, tehdy k němu však nechočil. V době, kdy začal pracovat ve výboru, se scházeli u brněnských kaktusářů, vzpomíná na přítele Kundeliuse... Vzpomínali jsme rovněž, kam všude se chodilo na schůze, do Vlněny, k armádě, na univerzitu...

Plynule jsme přešli k přírodě – nejprve o ovoci a destilačních radovánkách, až jsme se dostali k fotografování a k orchidejím.

Když koupil Petr chatu u Boskovic, našel nedaleko zajímavou orchidej. Obrátil se na odborníky a dozvěděl se, že znovuobjevil druh dávno popsáný, však nenalezený. Od té doby „kamarádi“ i s nimi a navštěvuje různé přírodní lokality. Kromě zájmu o přírodní orchideje pěstuje i ty pokojové a než se vrátíme ke kaktusům, patří zmínit zejména tilandsie.

Málem bych byl zapomněl na hlavní důvod a původ návštěvy – fotografování. Petr má zkušenosti s fotografováním filmovými zrcadlovkami – není tedy žádný nedouk a „mačkač spouště“. Má dobré základy a nyní používá velmi šikovný kompaktní Canon S3 – univerzální nepravou zrcadlovkou (EVF). Nemá cenu psát o tom, co je lepší vidět. Najděte si server bio.lib.cz a jméno autora a posuďte sami. Ostatně v minulém Azetu byly vytištěny dvě druhé nejúspěšnější fotografie ze soutěže o fotku na plakát.

A konečně ty kaktusy: Petr Schön se zaměřil téměř výhradně na Mexiko a jih severní Ameriky. Pěstuje mamilarie, echinocereusy, astrophyta – těmto rostlinám vyhovuje prostředí uzavřeného skleníku. Kvůli nedostatku místa sbírku pouze udržuje a příliš nerozšiřuje a neobnovuje. Má řadu hezkých rostlin, které se však musí v omezeném prostoru poněkud tísnit.

Co říci nakonec? Rád jsem poznal příjemného člověka, který něco zná, má své zkušenosti, zná řadu „řemesel“ – myslím tím jednak to, co jej živí a jednak to, co jej baví a je fajn, že se oboje dost prolíná.

Výstava kaktusů

Jednoduchý nadpis předznamenává důležitou kapitolu. Nejen kapitolu Azetu, ale především klubového kaktusářského roku. Je to akce, na níž se aktivně podílí nejvíce členů klubu. Je to významná příležitost k výdělku, abychom mohli „utáhnout“ roční fungování klubu a rovněž příležitost k prezentaci klubu na veřejnosti a k získávání zájemců o kaktusářství a případně o členství v klubu.

Příprava

Kromě té méně nápadné organizační části, kterou podle svých možností a funkcí zajišťovali členové výboru, patří zejména popsat vydatnou a nezbytnou pomoc našich členů. Ta jako obvykle spočívala v brigádách na přípravě a likvidaci výstavy, v obsazení služeb během výstavy a v účasti v roli vystavovatelů.

Pokud jde o brigády, byly téměř „přes kopírák“ jako loni. Hostitelská firma prodala velkou část loni napytlovaného keramzitu a proto jsme museli připravit nový. Vzhledem k tomu, že „arašídové doly“ jsou téměř nevyčerpatelné, leč keramzit stále více zvětralý, pomohli jsme si tentokrát v horkém počasí přesíváním a nakládáním toho, co neprošlo sítím katru. Mezitím v prodejním skleníku jeden z největších obětavců Jiří Urban zpevnil parapety hroící nestabilitou a ostatní vyklidili výstavní prostor a připravili bílé kostky pro postranní a čelní část expozice.

Poté nastala lehčí a klidnější aranžerská práce. Ve středu a ve čtvrtek vystavovatelé přivázeli rostliny a aranžéri – pan Harašta a Jarka Životská se činili, aby vše uspořádali do úhledné podoby. Příjem rostlin řídil spolehlivě Jiří Peňás.

Hlavním rozdílem letos bylo, že prodej kaktusů byl oddělený od výstavy, což mělo své výhody i nevýhody. Příští rok budeme ale usilovat o jeden společný prostor pro obojí – třeba podobně jako v minulém roce.

K doplnění a zpestření výstavy přispěly i velkoformátové fotografie pana Poláška, jejichž zapůjčení zajistil Radek Čech. V prostoru výstavy byly umístěny i bonsaje dřevin (Čtyřlístek).

Propagace

Výstava, aby byla výstavou, potřebuje hlavně návštěvníky. Ty je třeba upozornit anebo nalákat, aby se přišli podívat. Jako loni jsme využili osvědčené metody: Distribuci plakátů, letáčků A6 ve Čtyřlístku i prostřednictvím členů, informace v tisku, inzerci, vystoupení v Českém rozhlasu Brno (Stanislav Stuchlík – záznam máme k dispozici) a spolupráci s reklamní společností Snip – v téže době zaštiťující akci Brno – město uprostřed Evropy.

Právě tato firma nám pomohla i s novým prostředkem – reklamním bannerem. Místopředseda Petr Metela se rozhodl nechat vyrobit a vyvěsit reklamní plochu 80 × 250 cm a co je nejvíce obdivu a chvályhodné – tuto reklamu uhradit z vlastních prostředků – tedy zasponzorovat. Výbor velmi děkuje.

Příprava grafické podoby byla snadná a firma Snip zareagovala svižně a vzorně. Drobným „nedopatřením“ vytiskli však bannery dva a aby jeden nemuseli neužitečně vyhodit, našli pro něj jiné docela vhodné místo a to vše v původní ceně sjednané za jednu reklamu. Za to jim patří upřímný dík. Kdo chodil po Brně s očima otevřenými, mohl si reklamního poutače všimnout na zastávce tramvají na Nových sadech – u pátého nástupiště nádraží ČD a zároveň na Mendelově náměstí na zastávce autobusů MHD.

Pro úplnost patří dodat, že po výstavě jsme poutače převzali a po malé úpravě je hodláme použít i v následujícím roce.

A jak už bylo zmíněno, na poutače jsme použili fotografie Petra Schöna – echinocereusy, které se umístily v soutěži o fotku na plakát na druhém a třetím místě.

Průběh výstavy

byl zajištěn velmi dobře a snad ničím mimořádným nepřekvapil. Služby včetně pokladny (hlavně Jarka Životská) i v prodeji (Stuchlík, Metela, Čech a Talián) se podařilo zvládnout i přes náhlý Viktorův konec.

Zahájení výstavy proběhlo kvůli pošmournému počasí pod střechou v mírně stísněných podmínkách. Opět nám zahráli trampští muzikanti v podobné sestavě jako loni a šéfové pronesli krátké projevy. Občerstvení zajišťovali jako loni Petr Metela, Viktor Talián, Radek Čech a Miroslav Vojtěch.

V den zahájení jsem napočítal 42 vystavovatele. Ti měli právo prodávat své výpěstky a pokud pomohli na brigádách, byli zvýhodněni nižším poplatkem pro klub.

Brigády a služby

Přehled služeb a brigád zpracoval Stanislav Stuchlík. Čtyřicet sedm brigádníků odpracovalo celkem 860 hodin. V seznamu nevyklučujeme drobné nepřesnosti, protože brigádníci se tentokrát zapisovali sami a pokud někdo zapomněl, může být o pár hodin ošizen. Neshledali jsme však případ, že by někdo z tohoto důvodu vypadl zcela. K záznamu o odpracovaných hodinách bude přihlédnuto při obsazování připravovaného zájezdu. Zde uvádíme pouze zkrácenou část s nejpilnějšími brigádníky a službami. V seznamu nejsou zahrnuty přípravné domácí práce, týká se hlavně členů výboru.

*Viktor Talián na fotografiích Petra Metely z května 2010
při návštěvách sbírek v Plzni a v Praze*

Petr Schøn a kousek jeho sbírky

Střešní skleník a vnitřek pracovního skleníku

A pak, že je všechno odkvetlé – stenokaktusy a as trojty

Jméno	Hodin	Jméno	Hodin	Jméno	Hodin	Jméno	Hodin
Životská	98	Kvasničková	20	Harašta	13	Březa	8
Metela	61	Vašina	19,5	Dobiáš	12,5	Novák	8
Čech	57	Dobešová	19	Urbánek	11,5	Ziegrosser	8
Bartušková	52,5	Omasta	18	Vítek	11,5	Křivánek	7,5
Urbanová	49,5	Urban	17	Šopf	11	Hasoň	7,5
Stuchlík	46,5	Polách	17	Ježová	11	Kraus	7
Talián	41	Kovář	16	Vašíček	10	Skurský	6,5
Procházková	37	Kovářová	16	Marčák	10	Drápela	5,5
Mazour	36	Peňás	16	Odehnal	9,5	Machálek	5,5
Havelková	25	Soška	15,5	Dvorský	9,5	... a dalších	7 5–2,5

Vyhodnocení

Finanční vyhodnocení poskytl pokladník Jiří Peňás:

Vstupné + prodej literatury	25 270
Prodej rostlin	19 070
Příjmy celkem	44 340

Materiál k aranžování	7 022
Občerstvení	4 713
Odměna – služba pokladna	3 560
Inzerce, tisk	3 445
Výdaje celkem	18 740

Výbor děkuje členům klubu, kteří nenárokovali proplacení finančních prostředků za materiál a služby spojené s výstavou. Zvláštní poděkování patří Petrovi Metelovi za nenárokování několika tisícové částky.

Poučení a tipy pro příště

- Poučení zkušeností ukldili jsme použitý keramzit do pytlů a ředitel Čtyřlístku pan Kutílek nám jej umožnil uschovat v „zákulisi“ prodejního skleníku
- Pokusíme se zařídit, aby výstava i prodej rostlin byly propojeny v jednom prostoru
- Vystavovatelé budou důsledně dodržovat daná pravidla a nebude možné odnášet vystavené rostliny před ukončením výstavy, jak se tentokrát pokusil jeden nový vystavovatel
- Zamýšlený informační panel s přípravy na výživu a ochranu kaktusů se letos neodařilo provést, ač byly některé kroky provedeny. Příště to uděláme ve vlastní režii a nebudeme spoléhat na nejistou spolupráci

Máte-li sami návrhy a podněty, neváhejte se prosím ozvat.

Seznam CD/DVD dostupných v klubové knihovně

Předseda klubu Stanislav Stuchlík, který převzal spisovou a archivní službu, uspořádal dostupné optické disky a poskytl následující seznam:

Číslo	Název/obsah
1	KK Astrophytum Brno 1924–2004
2–5	KK Astrophytum Brno – archiv 1.–4. část
6	KK Astrophytum Brno – Symposium 17. 10. 2009
7	KK Astrophytum Brno – Výstava 2009, Brněnská TV 2. 6. 2009
8	KK Astrophytum Brno – Činnost 2009 + 2010, zájezd 2009
9	KK Astrophytum Brno – Výstava 2009 + 2010
10	KK Astrophytum Brno – Činnost 2010
11	KK Astrophytum Brno – Výst./zájezd 2010, volná trib. 2011 (Životská)
12 a 13	Argentina 1992 + 1995 (J. Procházka)
14	Astrophytum (M. Zachar)
16	Atlas kaktusů
17	Rod Gymnocalycium (Řepka/Stuchlík/Kulhánek/Odehnal)
18 a 19	Rod Mammillaria – fotoalbum (M. Záruba)
20 a 21	Mexiko – fotoalbum (M. Záruba)
22 a 23	Rod Notocactus (S. Stuchlík)
24 a 25	SulcoMania 2000 (J. Pot)
26	Uebelmannia 2005 a ti druzí... (R. Krajča)
27 a 28	Ostník – příloha, ročník 28, č. 280, 5/1999
29 a 30	Ostník č. 300
31 a 32	Ostník č. 330
33 a 34	Kakteen und andere Sukkulente, 2000
35	Atlas kaktusů
36–40	Literatura (knihy 1–5)
41 a 42	Obrázky kaktusů (D. Semenov, 1991)
43 a 44	Coniferia – Atlas jehličnatých dřevin
45	Literatura 6
46–48	Rod Echeveria (T. Bíma)

Kaktusy na vlnách

Nejsa zcela pravidelným posluchačem Českého rozhlasu Brno narazil jsem téměř na poslední chvíli na oznámení v programu, že v pondělí 18. července po desáté hodině v pořadu Apetýt vystoupí jako host redaktorky Marcely Antošové náš předseda Stanislav Stuchlík.

Je vidět, že se předsedovi v Českém rozhlase líbí, zkamarádil se s redaktorkami a myslím je i pro ně vítaným hostem.

Tentokrát byla řeč ne tolik o pěstování kaktusů (tak tomu bylo ve vystoupení v květnu před výstavou), jako spíše o cestování za moře a trochu konkrétněji o oblíbených notokaktusech. Beseda byla poměrně krátká a nedostalo se tentokrát na dotazy posluchačů,

Záznam rozhovoru je k poslechnutí na webových stránkách ČRo Brno. Protože však zakrátko zaroluje dolů a nebude snadné jej najít, uložil jsem si jej a na požádání mohu poskytnout.

V průběhu výstavy jsem byl svědkem vyprávění jedné naší členky, která občas telefonuje do svého oblíbeného rádia a lehce tím propaguje klub (tehdy právě výstavu kaktusů). Každý takový počin je velmi dobrý a užitečný a výbor klubu jej oceňuje.

Pouvažujte prosím sami, máte-li možnost někde propagovat kaktusaření a hlavně akce klubu. Někteří z vás pomáhají, může nás být více. Vždyť velká hromada se skládá z malých zrníček.

Na návštěvě u Emila Vašíčka

V družném hovoru před členskou schůzí mě jednou v dobrém rozmaru pozval Emil Vašíček (sedící s blanenskou menšinou přede mnou) na návštěvu. Rád jsem pozvání spolu s Janem Ziegrosserem přijal. Vlákem se jede do Blanska pohodlně, od nádraží to není daleko, byl pěkný den a cestu jsme našli snadno. Bylo pondělí 7. dubna po poledni.

Emil nás uvítal a zavedl do malé zahrádky za domem. V rohu tu před léty postavil skleník netradičního tvaru, který dokáže velmi efektivně využívat sluneční světlo ve kteroukoli denní dobu. Skleník slouží jako pěstírna, množárna a „bydli“ tam mnoho kaktusů a sukulentů.

Emil nás provedl i svým podzemním královstvím, sklepem, v němž má kromě miniaturní univerzální dílny svou „trucovnu“, kde vysévá či roubuje kaktusy.

Nejzajímavější, největší a nejhezčí je ovšem skleník a přilehlý polykarbonátový přístřešek na střeše domu. Dostat se tam dá po žebříku nebo raději spolehlivější cestou po točitém venkovním železném schodišti. Poté, co jsme se pokochali širokým výhledem na město Blansko a kus údolí řeky Svitavy, vešli jsme do sbírkového skleníku, který je takřka výstavní. Přestože jsme byli varováni, že už všechno odkvetlo, bylo na každém kroku na co se dívat a nezřídka potěšit oko kvetoucími kaktusy.

Emil je zručným kutilem a všechna zmíněná a popsaná zařízení vymyslel a vybudoval převážně sám. Kromě skleníků a veškerých stavebních úprav vymyslel a udělal důmyslný

system na zachycování dešťové vody na zálivku a co nespotřebuje, využívá jako užitkovou vodu v domácnosti.

Zpátky však ke kaktusům: Emil dává přednost rostlinám Mexika a Spojených států, byt se u něj dají najít i některé jižany. Jen namátkou bez nároku na úplnost – sklerokaktusy, pedioktusy, astrophyta, echinocereusy, mammillárie, ariokarpusy, glandulikaktusy, navajoe, echinoma stusy, koryfanty, telokaktusy a z jižanů třeba copiapoe.

V době naší návštěvy kvetla třeba astrophyta, záhon echinofosulokaktusů, mamilárie, thelokaktusy. Byla to pastva pro oči i pro fotoaparát a v dobré pohodě jsme stačili mnohé probrat vážně i nevážně. Stálo to za to a rád jsem poznal Emila trochu blíže a samozřejmě i jeho pichlavé království.

A včil to, co mělo být spíše na začátku – představení hostitele – bude ve stručnosti zde: Emila Vašíčka snad všichni členové znají ze členských schůzí a dalších akcí klubu. Dokonce nám už i přednášel na volné tribuně. Jako duchodce má na kaktusy dostatek času, aby se jim věnoval s plným nasazením. Tak činí a jeho sbírka to potvrzuje. Za připomenutí stojí, že kamarádi s Josefem Mikulášem žijícím v americkém Tusconu (i ten nám už v Brně přednášel) a od něj získal mnoho semen a rostlin. Na oplátku mu poskytuje informace a tiskoviny od nás. V domku s Emilem bydlí i rodina jeho dcery. Uvidíme, najde-li ve vnučatech následovníka.

Pro úplnost dodejme, že podobnou návštěvu u Emila vykonal přede dvěma lety i Stanislav Stuchlík, napsal o ní a nafotil obrázky. Jeho příspěvek najdete na klubovém webu v sekci Návštěva.

Ani kdybyste se rozkrájeli

K tomuto zamyšlení mě přivedl pokus vyfotografovat jednu svou sulkorebutii. Stávalo se mi už dříve, že barvy některých květů jsem nedokázal vyfotografovat věrně. Nešlo to, ať jsem dělal, co jsem dělal. O tom problému jsem dlouho přemýšlel a pátral po možných příčinách. Byl jsem přítomen řadě debat o fotografování a reprodukci barev, což mě přivedlo k závěru, že řešení problému by mohlo být ve vyvážení bílé barvy.

Nedávno jsem si koupil nový fotoaparát, který má v tomto ohledu velmi široké možnosti a když mi rozkvetla jedna z dosud nevyfotografovatelných sulkorebutií, přišel čas na pokusy. Nad kytkou jsem strávil pěknou chvíli a než odkvetla, nadělal jsem mnoho záběrů při různých nastaveních. Zkoušel jsem automatické nastavení, přednastavené volby a především „ruční“ vyvážení bílé. Z fotografií se dalo nakonec vybrat několik, které se barevným podáním jakž takž přibližovaly originálu. Ani toto mé snažení však nevedlo k plně uspokojivému výsledku.

Nestačilo mi to, proto jsem pátral v dostupných zdrojích hlavně na webu. Pravděpodobnou příčinou neúspěchu se pokusím stručně vysvětlit:

Barevné spektrum se dá vyjádřit například grafem označovaným jako gamut. Jde o chromatický diagram vyznačující všechny barvy viditelného spektra. Snímání a zobrazování je založeno na míchání barev v režimu RGB. Každý bod obrazu je dán třemi údaji o úrovni jednotlivých barevných složek (R – red, červená, G – green, zelená a B – blue, modrá). Tyto „krajní“ barvy jsou na grafu gamutu vyznačeny jako vrcholy trojúhelníka.

Jejich poloha se pro různá zařízení může mírně lišit (nejlépe by ze srovnání zřejmě vyšel záznam na barevném inverzním filmovém materiálu, zatímco elektronické snímáče a zobrazovače jsou a pravděpodobně zůstanou v tomto ohledu pozadu). Všechny ostatní zobrazitelné barvy se dají „dopočítat“ podle těch tří výchozích a mohou se nacházet pouze uvnitř tohoto trojúhelníku. To jsou barvy, které můžete zaznamenat snímáčem fotoaparátu či zobrazit na displeji. Podobně to platí u tisku.

Včil se konečně dostávám k tomu hlavnímu, co už možná nejednoho z vás napadlo: Jak je to s barvičkami, které jsou mimo ten trojúhelník? Správně! Ty jsou technicky nedostupné, nezobrazitelné, ty jsou jen pro vaše oči na originále. Nezbyvá, nežli si to uvědomit a smířit se s tím, že ani ty nejlepší přístroje nesejmou a nezobrazí všechno. Rozlučme se tedy s věrným zobrazením třeba sytých karmínových květů či dalších jemných okrajových odstínů. Některé věci prostě nefotíte, ani kdybyste se rozkrájeli.

Zde patří upozornit, že ani na grafu gamutu nejsou (a z výše uvedených důvodů ani nemohou být) správně zobrazeny všechny barvy. Tedy ani zde nemůžete správně vidět barvy mimo plochu vymezenou trojúhelníkem RGB. Pozornému oku jistě neuniklo, že tam něco chybí. Považujte proto prosím i tento obrázek (na poslední stránce) za velmi zjednodušené schéma k ilustraci tohoto povídání.

A pro úplnost – či spíše zdání úplnosti – dodáme, že tisk obrázků, který se provádí v barevném režimu CMYK (azurová, purpurová, žlutá a černá), drobně podání barev vylepší a podle přepočtového algoritmu posune oproti režimu (s)RGB. Ani to však nedokáže vrátit ztracené barvy úplně.

Není bílá jako bílá

V předešlém článku jsem zmínil, jak jsem ve snaze o co nejvěrnější zachycení barvy květu experimentoval s vyvážením bílé barvy. Možná bude krátké shrnutí užitečné i vám – často fotografujícím kaktusářům.

Bílý papír vnímáme jako bílý prakticky za všech okolností a při jakémkoliv osvětlení. Při fotografování nám však zdroj osvětlení může poskytnout nejedno překvapení. Teprve v takových situacích si uvědomíme, jak nás oči a mozek klamou, zatímco technika nám „předkládá“ něco jiného, než jsme viděli vlastníma očima a očekávali od fotografie. Nepřehlédnutelné to bývá, máme-li fotografovaný předmět osvětlený z jedné strany denním světlem a z druhé třeba žárovkou.

Trochu teorie: Světelný zdroj určuje podání barev vycházejících – zpravidla odražených od pozorovaného/fotografovaného předmětu. To, čemu ne zcela správně říkáme barva světla, se nazývá teplota (chromatičnosti) světla. Udává se – stejně jako teplota – v kelvinech a bývá od 2 kK (ohně) až po 10 kK (výrazně modrá obloha třeba na horách). Pro denní světlo je to kolem 5 500 K.

Mnozí ještě pamatujeme barevné filmy vyvážené pro denní světlo (5,5 kK) nebo pro umělé – žárovkové (3,2 kK). V digitální fotografii a současné zobrazovací technice už však pracujeme s tzv. vyvážením bílé (anglicky *white balance*, WB).

Digitální fotoaparáty se s WB vypořádávají následujícími způsoby:

- Automatické nastavení (většina levnějších přístrojů) – měřicí automatika vypočítá průměrnou barvu a podle její barevné odchylky od šedé upraví barvy snímku.

Ty se na fotografii budou blížit barvám ve středním bílém osvětlení, což je pro většinu snímků přijatelné. Takovým způsobem však můžeme přijít třeba o zvláštní barevnou náladu krajiny při západu Slunce.

- Ruční výběr z několika přednastavených možností – např. umělé žárovkové světlo, teplá zářivka, „denní“ zářivka, denní světlo apod.
- Ruční nastavení podle stupnice teploty – některé přístroje to umožňují, nemám s tím však zkušenost
- Ruční nastavení WB – změřením bílé či šedé plochy a následným pořízením snímku. Tento způsob umožňuje i výtvarné hrátky. Když místo bílé či šedé „podstrčíme“ čidlu nějakou svou barvu, bude snímek laděn do doplňkové barvy.
- Uložení snímku ve formátu RAW a vyladění barevného podání až na počítači.

Čtěte návody a experimentujte, hodí se to.

Něco nejen pro botaniky

Díky Petru Schönovi jsem poznal webový server biolib.cz. Velmi krátce jej zde přiblížím – a nejvýstižnější bude opsat úvodní řádky hlavní stránky:

BioLib je mezinárodní encyklopedie rostlin, hub a živočichů.

Vedle taxonomického systému nabízí i bohatou galerii fotografií, výkladový a překladový slovník, databázi odkazů, biotopů a chráněných území, diskuzní fórum a řadu dalších funkcí souvisejících s biologií.

Je to nekomerční vzdělávací projekt určený odborníkům i veřejnosti, na jehož obsahu se mohou podílet zájemci všech možných specializací.

Kvůli nedostatku místa se zde nebudu více rozepisovat. Biolib.cz je příležitostí pro zájemce o přírodopis nejen pasivní, nýbrž i s možností aktivně přispívat zejména fotografiemi. Nepsal bych o tom, kdybych nevěděl, že mezi kaktusáři je řada zájemců o další rostlinné a živočišné taxony.

Jarní růžová louka – *Gymnocalycium bruchii/lafaldense*

Když už se mi nepodařilo získat původní povídání o nových gymnech od Tomáše Kulhánka, přispěji tentokrát sám svou troškou. Zůstanu u téhož rodu a vybírám rostlinu, která mi letos na jaře udělala jako jedna z prvních rozkvetlých rostlin velkou radost spoustou květů.

Už si ani nevzpomínám, odkud je mám, jsou to takové anonymní kytky. Drobné, nenápadné, množí se jako Cimrmanovi trpaslíci (spíše odnožemi, semen dává málo) a jsou variabilní co se týče morfologických znaků. Dnes však botanikové spíše přestávají rozlišovat nižší taxony. Dvojitý název, pod nímž rostlinu dnes nacházíme, vychází ze jména objevitele Dr. Carla Brucha a ze jména naleziště – pohoří La Falda v severní Argentíně.

Tuto drobnou a vděčnou – tedy nenáročnou a snadno pěstovatelnou – rostlinu rád doporučuji zejména začátečníkům a těm, kdo mají málo místa a ne zrovna ideální podmínky pro pěstování kaktusů.

Více informací, co se týče systematiky, historie i biologie, jakož i fotografii neobvykle sytě růžové rostliny najdete na www.cact.cz/galerie_test/detail.php?id=400 – od Rudolfa Slaby.

Nevešlo se

Pokud jde o písmenka, vešlo se všechno tak akorát. Do příštího čísla si však nechávám fotografie z výstavy. Aspoň budou oživením a snad příjemnou vzpomínkou před zimou.

Příprava výstavy: pytlování keramzitu v „arašídových dolech“ a pan Harašta aranžující

Petrův poutač a chromatický diagram – gamut (ke článku na straně 45)

Azet – zpravodaj Klubu kaktusářů Astrophytum Brno – Neprodejné – Redakce, jazyková úprava, sazba: Josef Polách – sazba systémem \TeX s použitím písma Lido – tisk: Tiskárna Kašpar – vytvořeno s použitím legálního a svobodného softwaru – aniž bylo vědomě ublíženo živým tvorům – v článkách byly opraveny jazykové a typografické chyby, beze změny smyslu sdělení, není-li uvedeno u příspěvku jinak – připomínky, náměty, příspěvky prosím na adresu josef@polach.org